

родних депутатів України, Верховного Суду, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Підсумовуючи, зазначимо такі критерії виокремлення суб'єктів конституційно-правової відповідальності: 1) конституційно-законодавча регламентація повноважень; 2) всенародна виборність та особливий порядок призначення; 3) обмеженість строків виконання повноважень; 4) недоторканність на час виконання повноважень; 4) виключність права на внесення змін до Конституції та 5) звернення до Конституційного Суду з питань конституційності законодавчих актів.

Ознаками, що характеризують специфічність суб'єктів конституційно-правової відповідальності, також можемо вважати застосування останніми роками щодо них законодавства про очищення влади (люстрацію) та протидію корупції. Адже із нещодавньої зарубіжної практики відомо, коли високопоставлений політик виявився фігурантом корупційних скандалів, це відразу потягло його спочатку політичну, тобто конституційно-правову відповідальність, напр., імпічмент президентів Бразилії та Південної Кореї, відставка уряду Румунії на тлі вуличних протестів – наймасовіших після страти подружжя Чаушеску наприкінці 1989 р. та ін.

Література

1. Мельник О. В. Конституційно-правова відповідальність вищих органів державної влади : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / О. В. Мельник. — К., 2000. — 16 с.
2. Червяцова А.О. конституційно-правова відповідальність в системі видів юридичної відповідальності: теоретико-правовий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / А.О. Червяцова. — Х., 2004. — 16 с.
3. Батанова Н. М. Конституційні делікти в Україні: проблеми теорії та практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Н. М. Батанова. — К., 2007. — 18 с.
4. Конституція України від 28.06.1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

Саранча Ірина Русланівна
студентка юридичного факультету
науковий керівник – Черабасєва О.В.
викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

Право на працю є соціальним правом людини, яке закріплено в Основному нормативному акті України – Конституції. На шляху до побудови нашої країни як правової держави постало багато проблем, однак регулювання праці неповнолітніх є однією із найбільш актуальних. Незважаючи на розви-

ток програм молодіжної політики та великий обсяг нормативних актів, що регулюють дані питання, проблема реалізації неповнолітніми права на працю є ще досі не вирішеною.

Слід зазначити, що неповнолітні – це особи, які не досягли 18 років. Кодекс законів про працю України легалізує працю неповнолітніх та встановлює деякі пільги для них, що стосуються сфери охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці.

Нормативні акти, що регулюють працю дітей, спрямовані на вилучення тих видів робіт, які справляють шкідливий вплив на здоров'я та розвиток дитини, створення умов для всебічного розвитку дітей, зокрема розвиток творчих здібностей, формування позитивних настанов на суспільно корисну трудову діяльність, створення умов для реалізації трудової активності дітей і підлітків у належних санітарно-гігієнічних умовах, які сприяють розвитку дитини. Особливості охорони праці неповнолітніх спрямовані на реальне здійснення права на працю, підвищення кваліфікації, поєднання роботи з навчанням. Особлива охорона праці неповнолітніх – система спеціальних норм, які надають неповнолітнім трудові пільги [3, с. 96].

Для підготовки молоді до продуктивної праці допускається прийняття на роботу учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і середніх спеціальних навчальних закладів для виконання легкої роботи, що не завдає шкоди здоров'ю і не порушує процесу навчання, у вільний від навчання час до досягнення ними чотирнадцятирічного віку за згодою одного з батьків або особи, що його замінює [1, с. 82].

Роль органів держави та органів місцевого самоврядування у процесі працевлаштування неповнолітнього, на нашу думку, має полягати у спільній діяльності таких органів разом з роботодавцями щодо створення робочих місць для працевлаштування, а також проведення відповідних тестів психологічного характеру, які б змогли виявити потенціал таких осіб для подальшого їх розподілу за місцями роботи. Таким чином можна вирішити багато питань, зокрема щодо дієвого розподілу молодих кадрів, можливості особистісного розвитку на підприємстві, нагоди отримати гарного спеціаліста в майбутньому.

Однак норми з охорони праці неповнолітніх, передбачені чинним трудовим законодавством, спрямовано, в першу чергу, на охорону їх фізичного здоров'я. А питання, що стосуються формування особистості, відповідної системи моральних цінностей, уявлень щодо можливо майбутньої роботи, захисту від негативних впливів на психіку у процесі роботи, все це ще потребують посиленої уваги з боку держави [4, с. 11].

Особливостями працевлаштування неповнолітніх є:

– по-перше, перед працевлаштуванням медичний огляд і надання роботодавцю медичного висновку про відсутність протипоказань для участі у трудовій діяльності є обов'язковим з подальшим проходженням кожного року обов'язкового профілактичного медичного огляду до досягнення 21-річного віку [1, с. 84];

– по-друге, важливим моментом є те, що трудовий договір з такою особою повинен обов'язково бути укладений у письмовій формі. Якщо такої особі ще не виповнилося 16 років і паспорт відсутній, то обов'язковим є надання роботодавцю свідоцтва про народження;

– по-третє, випробувальний термін під час прийому на роботу для таких осіб не встановлюється [1, с. 15].

Не зважаючи на те, що в Україні діє трудове законодавство, в якому чітко обумовлено всі умови працевлаштування неповнолітніх, ратифіковано дві Конвенції міжнародної організації праці № 138 та № 182, існує Закон „Про охорону дитинства”, передбачено кримінальну відповідальність за експлуатацію дітей, все одно є роботодавці, які порушують трудові права неповнолітніх.

Зокрема, Державною інспекцією України з питань праці протягом 2015 року було проведено майже 10000 перевірок щодо дотримання законодавства про працю неповнолітніх. Так, найпопулярнішими підприємствами, де використовується праця неповнолітніх, стали підприємства сектору сільськогосподарства, торгівлі та сфери послуг, а також інші види діяльності.

У перевірених роботодавців працювало 1082 неповнолітніх, з яких віком від 16 до 18 років – абсолютна більшість – 989 осіб. Також 308 неповнолітніх вперше приймалися на роботу.

Перевірки виявили ряд порушень законодавства про працю, зокрема:

- 1) праця із важкими та шкідливими умовами – 1,8%;
- 2) робота із небезпечними механізмами, обладнанням чи інструментами – 1,5%;
- 3) надурочні роботи та робота у нічний час й у вихідні дні – 7,6%;
- 4) робота без офіційного оформлення – 4,5% [2].

Враховуючи викладене, можна сказати, що працевлаштування неповнолітніх може розглядатися як елемент виховання самостійності дитини, яка спроможна ефективно та наполегливо працювати, однак ті порушення, які зустрічаються у процесі правового регулювання праці неповнолітніх, є дуже поширеними. Шляхом подолання такої ситуації є правова робота як з роботодавцями, так і з неповнолітніми працівниками. Така дитина повинна чітко знати свої трудові права та обов'язки, умови безпечної праці при працевлаштуванні, адже не слід забувати, що такі особи можуть легко піддаватися впливу або обману. Тож інформаційна робота з підлітками могла б значно покращити ситуацію, яка склалася щодо порушень у сфері працевлаштування неповнолітніх в Україні.

Література

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971.
2. Офіційний сайт Державної інспекції з питань праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dpu.gov.ua/Lists/news/DispForm.aspx?ID=353>.
3. Проблеми охорони праці в Україні. – 2014. – Вип. 27. – С. 95-101.
4. Реус О.С. Правове регулювання трудової діяльності неповнолітніх в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення / О.С.Реус. – Х., 2013. – 17 с.